

TAMPEREEN KESKUSTAN ASIOINTITUTKIMUS 2021

Keskeiset tulokset
1.12.2021

Sisällysluettelo

Esipuhe	3	KESKUSTA ASIOINTIPAikkANA	15
Tavoitteet ja toteutus	4	Arvosana Tampereen keskustalle	16
KÄYNTIMÄÄRÄT, KULKUTAPA JA RAHANKÄYTTÖ KESKUSTASSA	5	Arvosanat ja asiointialueen valintakriteerit	17
Käynnit Tampereen keskustassa	6	Harvoin ja usein keskustassa käyvien valintakriteerit	18
Miksi keskustassa käytiin?	7	Tulevaisuuden muutosten vaikutus keskustakäynteihin	19
Kulkutavat keskustaan ja keskustassa	8	YHTEENVETO JA PÄÄTELMÄT	20
Kulutus toimialoittain	9	Yhteenveto	21
Asiointimatkojen kulkutavat ja määrät	10	Päätelmiä tuloksista	22
Kerta- ja vuosikulutus kulkutavan mukaan	11		
Kulkutavan osuus kokonaiskulutuksesta	12		
Kulkutavan osuus toimialoittain	13		
Yritysten liikevaihdon kehitys	14		

Esipuhe

Tampereen kaupunki toteutti vuonna 2021 Tampereen keskustan asiointitutkimuksen. Asiointitutkimuksella haluttiin tarjota keskustan kehittäjille uudenlaista tutkimustietoa keskustassa käynneistä, asioinnista ja liikkumisesta. Tutkimusidean taustalla oli Helsingissä vuonna 2019 toteutettu vastaava selvitys.

Asiointitutkimuksella haluttiin selvittää, miksi Tampereen keskustaan tullaan, millä keskustaan tullaan, paljonko rahaa keskusta-asioinnilla käytetään ja kuinka usein keskustassa käydään. Lisäksi haluttiin selvittää kaupunkiseudun asukkaiden näkemyksiä keskustasta asiointi- ja liikkumisympäristönä sekä arvioita, miten keskustan kehittämistoimet vaikuttaisivat keskustakäyntien määrään tai keston. Erytyiskysymyksinä pyrittiin selvittämään syitä olla asioimatta keskustassa sekä sitä, mikä saisi keskustassa harvoin käyviä käymään useammin.

Tutkimus aloitti uudenlaisen liikkumista ja kulutusta yhdistävän tiedonkeruuserjan. Tarkoituksena on toistaa tutkimus 2–3 vuoden välein. Ensimmäinen tutkimuskerta ajoitettiin aikaan juuri ennen raitiotieliikenteen käynnistymistä ja kannen areenan valmistumista. Koronapandemian aikana toteutettu tutkimus tarjosi mahdollisuuden selvittää koronapandemian vaikutuksia ihmisten liikkumiseen, asiointiin, etätyöhön ja -opiskeluun sekä verkkokauppaan ja -asiointiin.

Tutkimus perustui verkkokyselynä toteutettuun asukaskyselyyn, vastausten tilastotieteelliseen analysointiin sekä tulosten arviointiin tutkimusta varten koottujen tai hankittujen tausta-aineistojen valossa. Vastaajina oli edustava otos Tampereen kaupunkiseudun asukkaita. Tausta-aineistoina käytettiin eri kulkutapojen liikennemääriä ja matkapuhelindataan perustuvia kävijämääriä keskustassa, keskustan seurantajärjestelmää sekä yritysten liikevaihtotietoja ja keskustan elinvoimalaskentaa.

Tutkimuksen tuloksia voivat omassa toiminnassaan käyttää kaikki Tampereen keskustan asiointiympäristön kehittämisestä kiinnostuneet osapuolet - yrittäjät, yhdistykset, kiinteistöjen omistajat sekä Tampereen kaupungin päättäjät, kehittäjät ja suunnittelijat. Keskustan yrittäjät saavat käyttöönsä tutkittua tietoa asiakkaiden näkemyksistä sekä eri toimialojen asiakkaiden ja ostovoiman liikkumisesta. Tampereen kaupunki hyödyntää tutkimuksen tuloksia keskustan elinvoiman, vetovoiman, kaupunkiympäristön, liikennejärjestelmän ja kokonaisvaltaisen kehittämisen suunnittelussa.

Tutkimuksen tilasivat Tampereen kaupungin liikennejärjestelmän suunnittelu -yksikkö ja Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma. Työtä ohjasivat

- Katja Seimelä, Liikennejärjestelmän suunnittelu -yksikkö
- Minna Seppänen, Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma
- Noora Kumpulainen, Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma
- Henna Puisto, Raitiotien kehitysohjelma
- Antti Haukka, Raitiotien kehitysohjelma
- Timo Antikainen, Elinkeinopalvelut -palveluryhmä
- Riikka Töytäri, Tampere tunnetuksi ry.

Työn toteutti Ramboll Finland Oy, jossa projektipäällikkönä toimi Anne Vehmas ja Eero Salminen vastasi työn kaupallisista osuuksista. Kyselyn tiedonkeruun hoiti Vesa Kause alikonsulttina toimineesta Suomen OnlineTutkimus Oy:stä.

Tavoitteet ja toteutus

Tavoitteet

Tutkimuksessa selvitettiin asiointia ja liikkumista Tampereen keskustassa; miksi keskustaan tullaan, millä sinne tullaan ja kuinka usein sekä paljonko rahaa keskustassa käytetään. Lisäksi kartoitettiin asukkaiden näkemyksiä keskustasta ja millaiset muutokset vaikuttaisivat keskustakäyntien määrään tai keston.

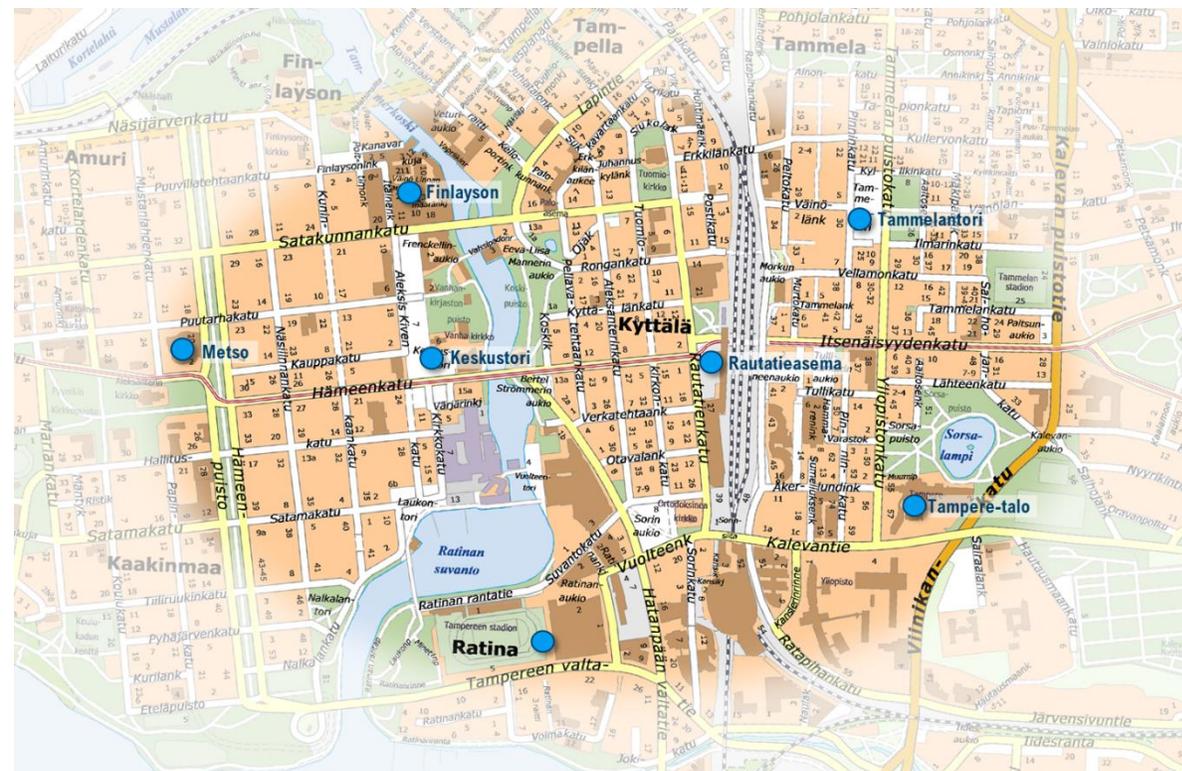
Toteutus

Asukkaiden toimintaa ja näkemyksiä Tampereen keskustasta selvitettiin asukaskyselyllä. Tausta-aineistoina käytettiin eri kulkutapojen liikennemääriä ja matkapuhelindataan perustuvia kävijämääriä keskustassa, keskustan seurantajärjestelmää sekä keskustan elinvoimalaskentaa ja yritysten liikevaihtotietoja.

Asukaskysely

Tampereen kaupunkiseudun asukkaita edustava 1148 vastaajan otos kerättiin verkkokyselyllä huhtikuussa 2021 Suomen OnlineTutkimus Oy:n kuluttajapaneelilta. Otos vastaa väestön ikä- ja sukupuolijakaumaa sekä jakoa Tampere ja kehyskunnat.

Kyselyssä selvitettiin asiointia ja liikkumista Tampereen keskustassa kyselyä edeltäneiden 12 kuukauden aikana. Tampereen keskustalla tarkoitettiin tässä tutkimuksessa oheisen kartan keskustan ydinaluetta.

Tässä raportissa kerrotaan Tampereen asiointitutkimuksen 2021 keskeiset tulokset. Varsinaisesta tutkimusraportista (www.tampere.fi/tietonakoala/kaupunkiymparisto) ja sen liitteistä löytyvät kaikki tulokset.

Käyntimäärät, kulkutapa ja rahankäyttö keskustassa

Kuva: Visit Tampere / Laura Vanzo

Käynnit Tampereen keskustassa

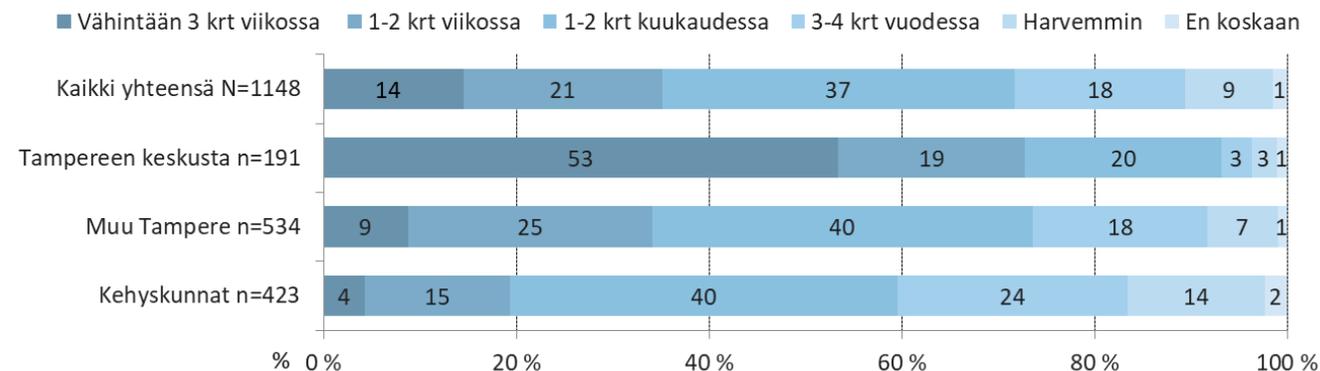
Tampereen kaupunkiseudun asukkaista 35 % kävi keskustassa vähintään viikoittain. Keskustassa käytiin keskimäärin kerran kuukaudessa viimeisen 12 kuukauden aikana.

Päivittäistavaraostoksilla ja ravintoloissa käytiin useammin, tapahtumissa ja erikoistavaraostoksilla harvemmin. Kaikki kaupunkiseudun asukkaat eivät käyttäneet Tampereen keskustan palveluja, mutta valtaosa (91 %) kävi Tampereen keskustassa ainakin erikoistavaraostoksilla.

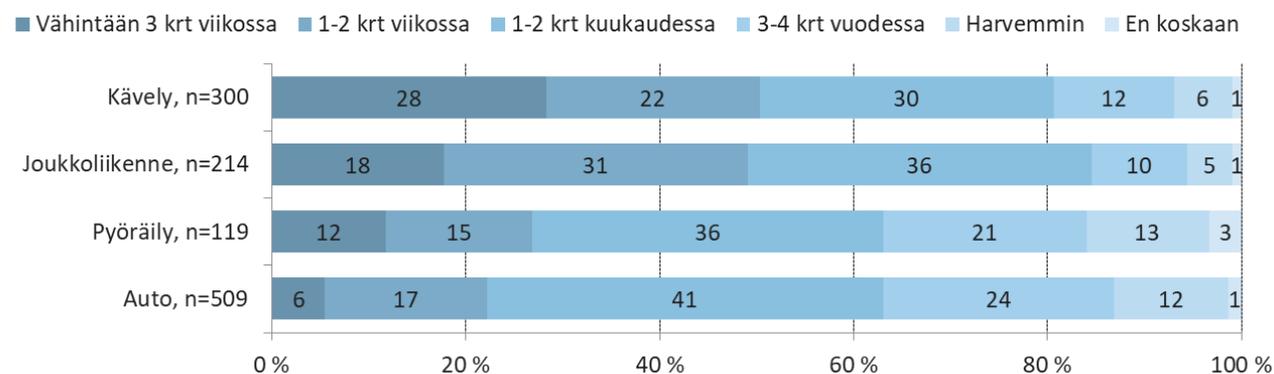
Valtaosalla (70-84 %) korona vähensi käyntejä keskustan ravintoloissa ja kahviloissa sekä vapaa-ajanviettoa ja ostoksia keskustassa. Noin puolella korona lisäsi etätöitä tai -opiskelua ja vastaavasti vähensi työ- tai opiskelukäyntejä keskustassa. Myös verkkokaupasta ostaminen ja kotiinkuljetuspalveluiden käyttö lisääntyi korona-aikana - enemmän nuoremmilla vastaajilla.

Kymmenesosa seudun asukkaista ei käy koskaan tai käy harvoin Tampereen keskustassa. Tätä perusteltiin eniten sillä, että muut asiointipaikat ovat lähempänä kotia. Seuraavina perusteina vähäiselle keskusta-asioinnille mainittiin pysäköinnin kalleus, pysäköintipaikan löytämisen vaikeus ja keskustassa autoilun epämiellyttävyyys sekä muiden asiointipaikkojen parempi sopivuus vastaajan tarpeisiin.

Kuinka usein käynyt Tampereen keskustassa asuinpaikan mukaan

Kuinka usein käynyt Tampereen keskustassa kulkutavan mukaan

Miksi keskustassa käytiin?

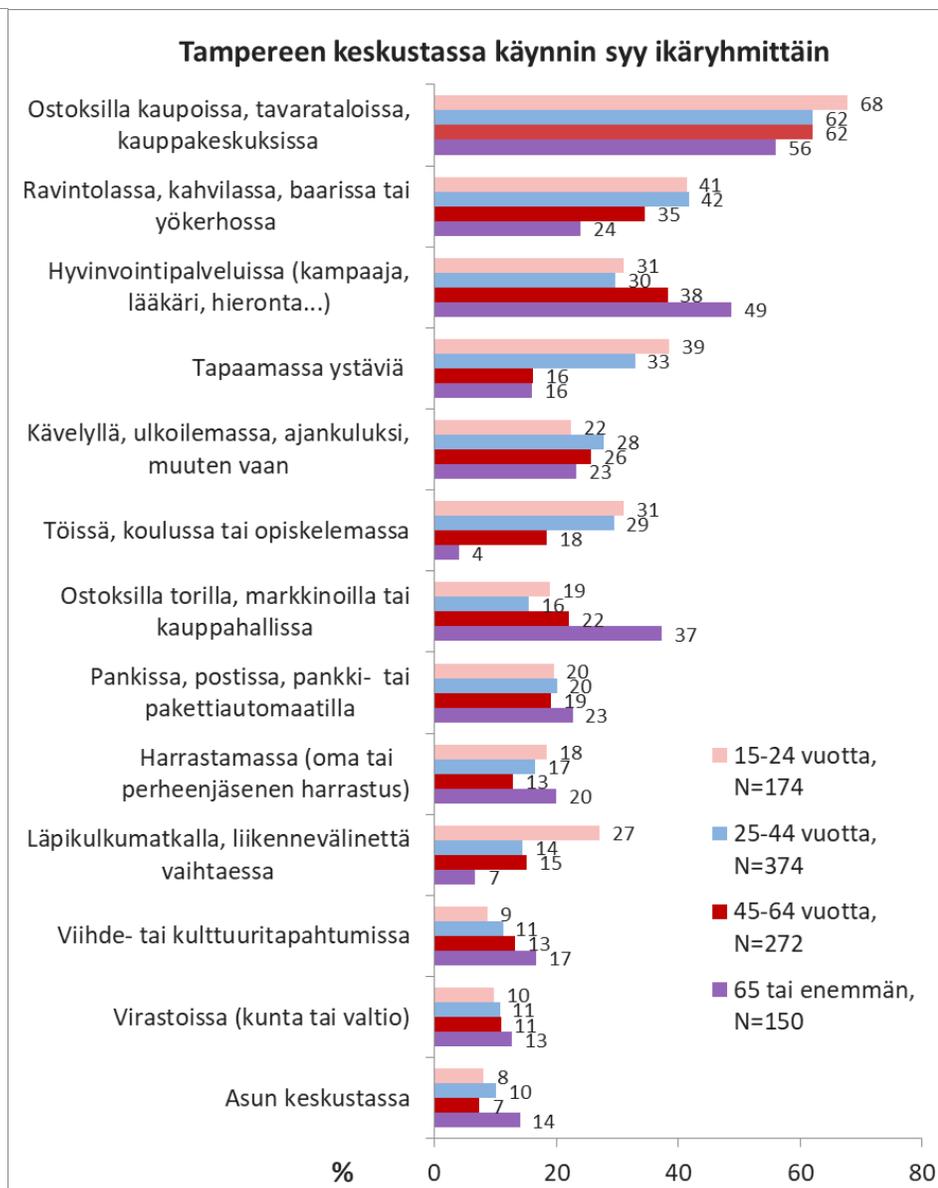
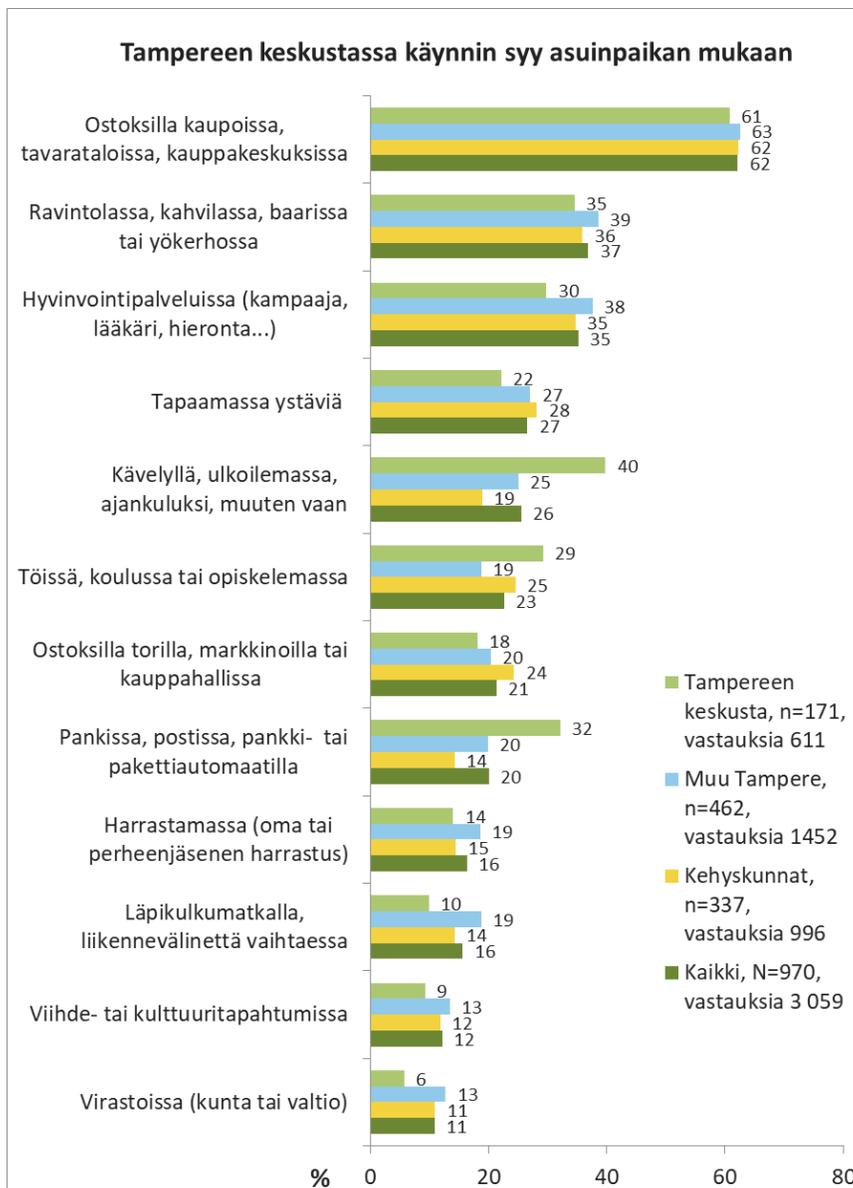
Yleisin Tampereen keskustassa vierailun syy oli ostoksilla käynti (62 %). Seuraavaksi eniten houkuttivat keskustan ravintola- (37 %) ja hyvinvointipalvelut (35 %).

Keskusta on yleinen ajanviettopaikka varsinkin keskustassa asuville (40 %), mutta myös kauempaa (muualta Tampereelta 26 %, kehyskunnista 19 %) tullaan keskustaan oleilemaan muuten vaan, kävelyllä ja ajankuluksi.

Nuoremmat ikäluokat kävivät keskustassa vanhempia enemmän ostoksilla ja ravintoloissa, sekä tapaamassa ystäviä. Vanhemmat ikäluokat käyttivät nuorempia enemmän keskustan hyvinvointipalveluja.

Eläkeikäiset kävivät selvästi muita enemmän ostoksilla torilla, markkinoilla tai kauppahallissa. Alle 24-vuotiaat taas poikkesivat keskustassa eniten läpikulkumatkalla, liikennevälinettä vaihtaessa.

Korona lienee vaikuttanut siihen, että tapahtumissa käytiin vähän, kun niitä ei paljoa ollut tarjollakaan. Hieman yllättäen vanhemmat ikäluokat kävivät tapahtumissa enemmän kuin nuoremmat.

Kuljutavat keskustaan ja keskustassa

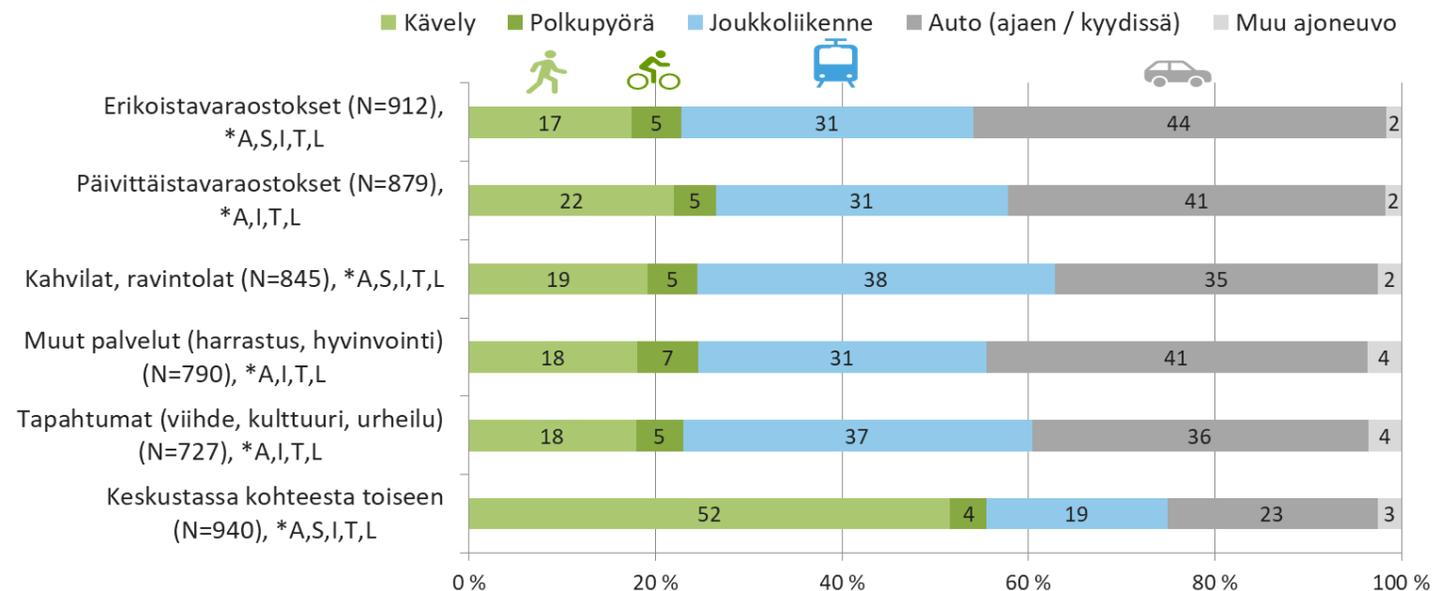
Yleisimmin keskustaan kuljettiin autolla (36-44 %) tai joukkoliikenteellä (31-38 %), vähemmän kävelen (17-22 %) tai pyörällä (5-7 %). Keskustamatkoilla käytettiin enemmän joukkoliikennettä kuin yleensä arjessa. Joukkoliikenteen osuus oli suurimmillaan matkoilla kahviloihin, ravintoloihin tai tapahtumiin, joihin voi sisältyä myös alkoholin käyttöä. Keskustaan käveltiin tai pyöräiltiin vähemmän kuin yleensä arjessa. Tätä selittänee monilla keskustamatkan pituus.

Keskustaan tultaessa käytettiin hieman enemmän (2-4 %) muita ajoneuvoja kuin yleensä arjessa (1 %). Muu ajoneuvo voi olla esim. sähköpotkulauta, skootteri, mopo tai mopoauto.

Kehyskunnissa asuvat liikkuvat eniten autolla ja keskustan ulkopuolella asuvat tamperelaiset käyttivät ahkerimmin joukkoliikennettä sekä yleensä arjessa että keskustamatkoilla. Keskustamatkoilla joukkoliikenteen osuus oli suurempi sekä muualta Tampereelta (25 -> 44-53 %) että kehyskunnista tulevilta (13 -> 22-34 %).

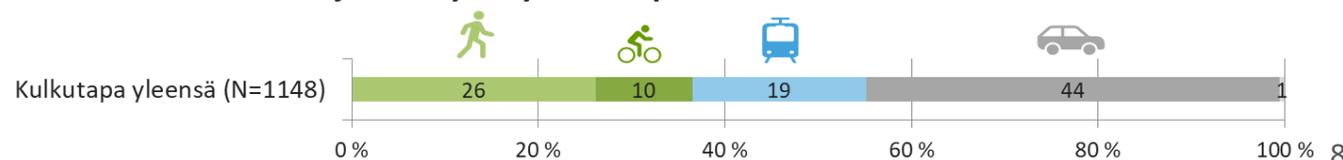
Yli puolet kulki keskustassa kohteesta toiseen kävelen. Autolla ja bussilla tulleista vajaa puolet käveli keskustakohteiden välillä. Naisista ja yksinasuvista isompi osa käveli keskustassa, miehistä ja lapsiperheistä taas autoili.

Pääasiallinen kulkutapa seuraaviin kohteisiin Tampereen keskustassa viimeisen 12 kuukauden aikana

* Tilastollisesti merkitsevä ero
A=asuinpaikka, S=sukupuoli, I=ikä,
T=talouden koko ja L=lapsiperhe vai ei

Yleensä arjessa käytetty kulkutapa (muuallakin kuin Tampereen keskustassa)

Kulutus toimialoittain

Tampereen keskustassa kulutettiin keskimäärin 41 € yhdellä tyypillisellä asiointikerralla jollakin toimialoista (vasen kuva). Vuositason kulutus saatiin lisäämällä tarkasteluun keskustassa käyntien määrä vuodessa (keskimmäinen kuva).

Erikoistavaraostuksiin käytettiin selvästi eniten kertakäynnillä, mutta vuosikulutus jäi keskitasolle. Päivittäistavaraostoksilla taas käytiin niin usein, että pienempi kertakulutus toi vuositasolla suurimman summan. Harrastus- ja hyvinvointipalveluihin käytettiin hieman keskiarvoa suurempi summa sekä kertakäynnillä että vuositasolla. Kahviloissa ja ravintoloissa kulutettiin vuositasolla enemmän kuin tapahtumissa, joissa taas kertakulutus oli suurempi.

Kehyskuntalaiset käyttivät ostoksiin ja tapahtumiin kertakäynnillä neljäsosan enemmän kuin keskustassa asuvat, mutta vuositasolla keskustassa asuvat kuluttivat keskustassa yli kaksi kertaa enemmän (oikea kuva). Muualla Tampereella asuvien kulutusluvut olivat pienimmät sekä yhdellä asiointikerralla että vuositasolla.

Naiset käyttivät miehiä suurempia kertasummia harrastus- ja hyvinvointipalveluihin, kun taas miehet ostivat erikoistavaraa isompina kertaerinä. Vuositason kulutuksessa ei ollut tilastollisesti merkitsevää eroa sukupuolten eikä ikäryhmien välillä. Lapsiperheet kuluttivat tyypillisellä kertakäynnillä ostoksiin enemmän kuin lapsettomat, mutta muuten erot eivät olleet tilastollisesti merkitseviä.

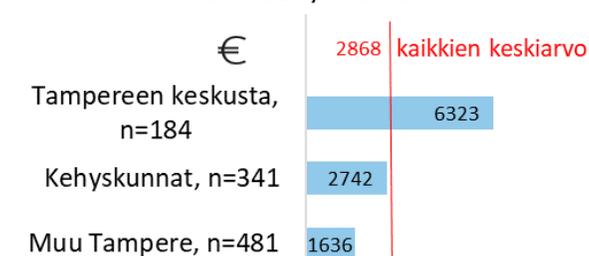
Tyypillisen asiointikerran kulutus toimialalla (€/käynti)

Tyypillinen vuosikulutus toimialalla (€/vuosi)

Vuosikulutus asuinpaikoittain (€/vuosi) toimialat yhteensä

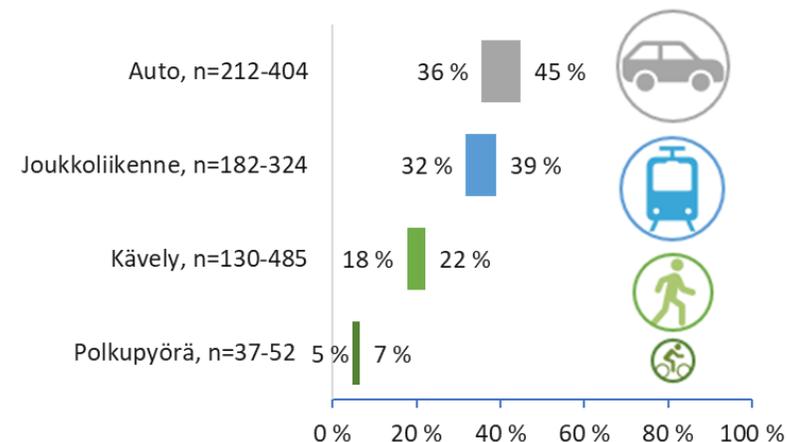
Asiointimatkojen kulkutavat ja määrät

Ylemmässä kuvassa on esitetty, miten kulkutapojen käyttö vaihteli eri toimialojen asiointimatkoilla. Prosenttiluvut kuvaavat kunkin kulkutavan osuuden minimiä ja maksimia eri toimialoilla (s. 8 tarkemmin). Kulkutapasymbolin koko havainnollistaa kulkutavan osuutta asiointimatkoista. **Eniten keskustassa asioitiin autolla tai joukkoliikenteellä ja vähiten pyörällä.**

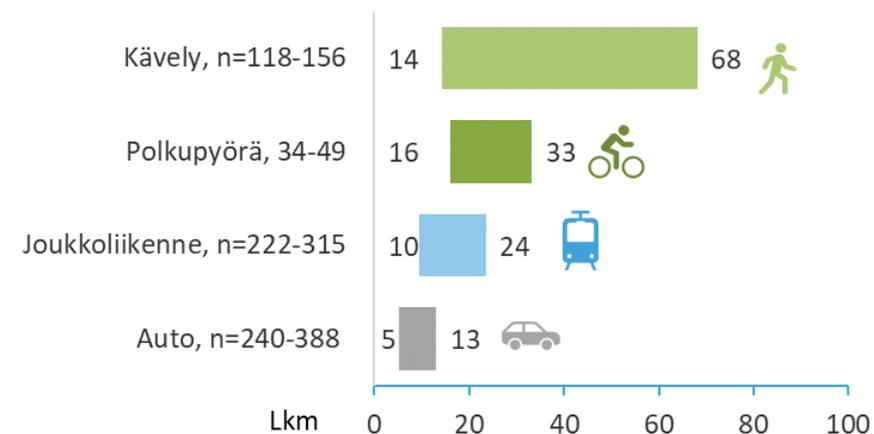
Alempi kuva perustuu kysymykseen, kuinka usein vastaaja käytti eri toimialojen palveluja Tampereen keskustassa edellisenä vuotena. Kuvassa näkyy asiointikertojen vuosimäärän minimi ja maksimi eri toimialoilla kulkutavoittain (s. 6 tarkemmin). **Kävelijöiden vuosittainen asiointikertojen määrä (14-68) oli monta kertaa suurempi kuin autoilijoiden (5-13).**

Näistä analyyseistä on jätetty pois muu ajoneuvo, jonka osuus oli 2-4 % kaikista vastaajista.

Kulkutapa keskustan asiointimatkoilla
osuuden toimialakohtainen vaihtelu

Asiointikerrat vuodessa kulkutavoittain
vaihtelu toimialoittain min-max

Kerta- ja vuosikulutus kulkutavoittain

Ylemmässä kuvassa on esitetty, miten paljon eri kulkutavoilla liikkuvat käyttivät rahaa tyypillisellä keskustakäynnillä ja miten kulutus vaihteli eri toimialoilla (minimi- ja maksimi). **Pyöräilijät ja autoilijat kuluttivat yhdellä ostoskäynnillä suurempia summia kuin kävelijät ja joukkoliikennematkustajat.**

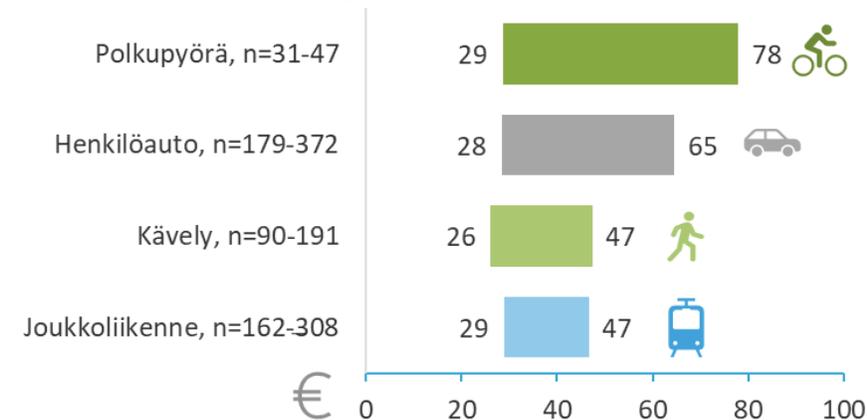
Suurimmat vuosikulutusmäärät kertyvät jalankulkijoille, joilla kertakulutus oli pienempi, mutta asiointikäyntejä usein (s. 10 asiointikerrat vuodessa). Kävelijälle Tampereen keskusta on arjen lähiasiointipaikka. Autoilijoilla taas oli päinvastoin: vaikka kertakulutus oli suurempi, niin vuosikulutus oli vähäisin, koska vuosittaisia asiointikertoja keskustassa oli vähiten.

Tyypillinen vuositason kulutus eri toimialoilla kulkumuodoittain saatiin kertomalla vastaajan kunkin toimialan tyypillisen asiointikerran kulutus ja vuosittaisten asiointikäyntien määrä (ks. esimerkki s.12).

Kuvissa on mukana vain keskustassa asiointeja tehneiden vastaukset, joissa oli kerrottu myös toimialakohtainen kulkutapa ja keskustassa käynnin useus. Yksittäiset suuret vastaukset vaikuttavat keskiarvoon merkittävästi erityisesti sellaisilla liikkujaryhmillä, joita on otoksessa pieni määrä.

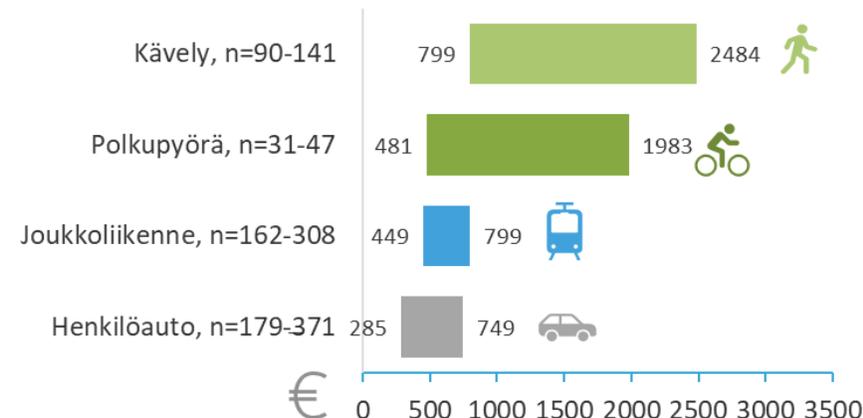
Tyypillisen asiointikerran kulutus (€)

vaihtelu toimialoittain min-max

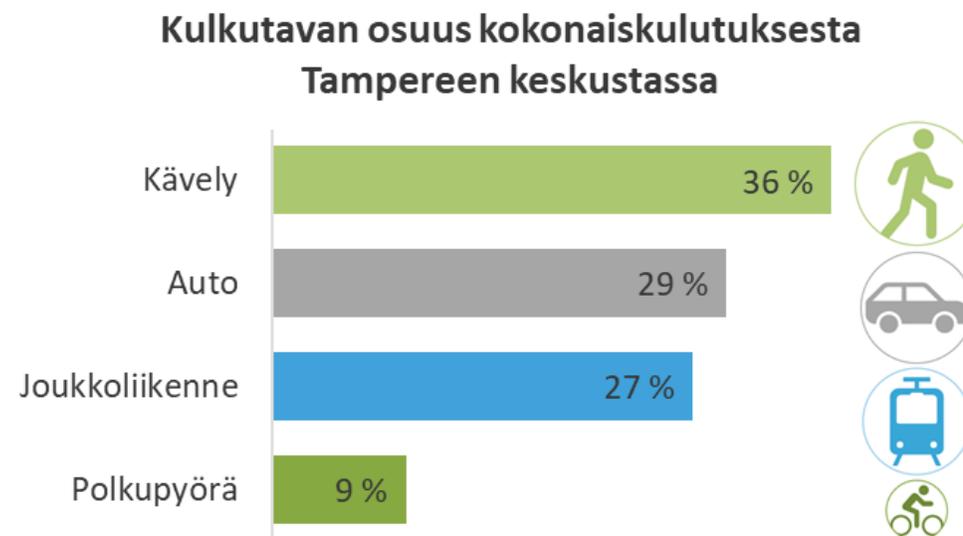
Vuosikulutus keskustassa (€/vuosi)

vaihtelu toimialoittain min-max

Kuluttavan osuus kokonaiskulutuksesta

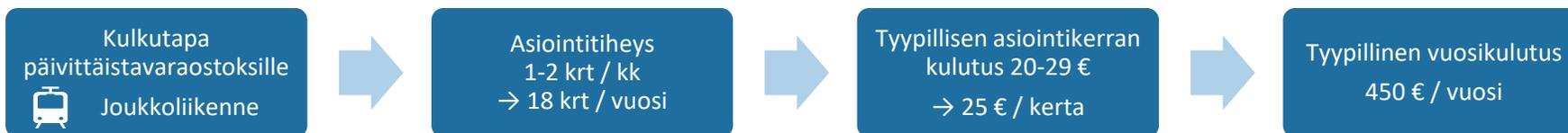
Tampereen keskustaan suuntautuvasta kokonaiskulutuksesta 36 % kulki kävellen, 29 % autolla, 27 % joukkoliikenteellä ja 9 % polkupyörällä. Asiointimatkoja kävelevien osuus vastaajista oli vain viidennes, mutta he toivat yli kolmanneksen keskustan kokonaiskulutuksesta. Autoilijoiden ja joukkoliikennematkustajien osuudet Tampereen keskustaan virtaavasta kokonaiskulutuksesta olivat samaa suuruusluokkaa.

ESIMERKKI

Vastaajan x päivittäistavarakaupan asiointeja koskevat vastaukset

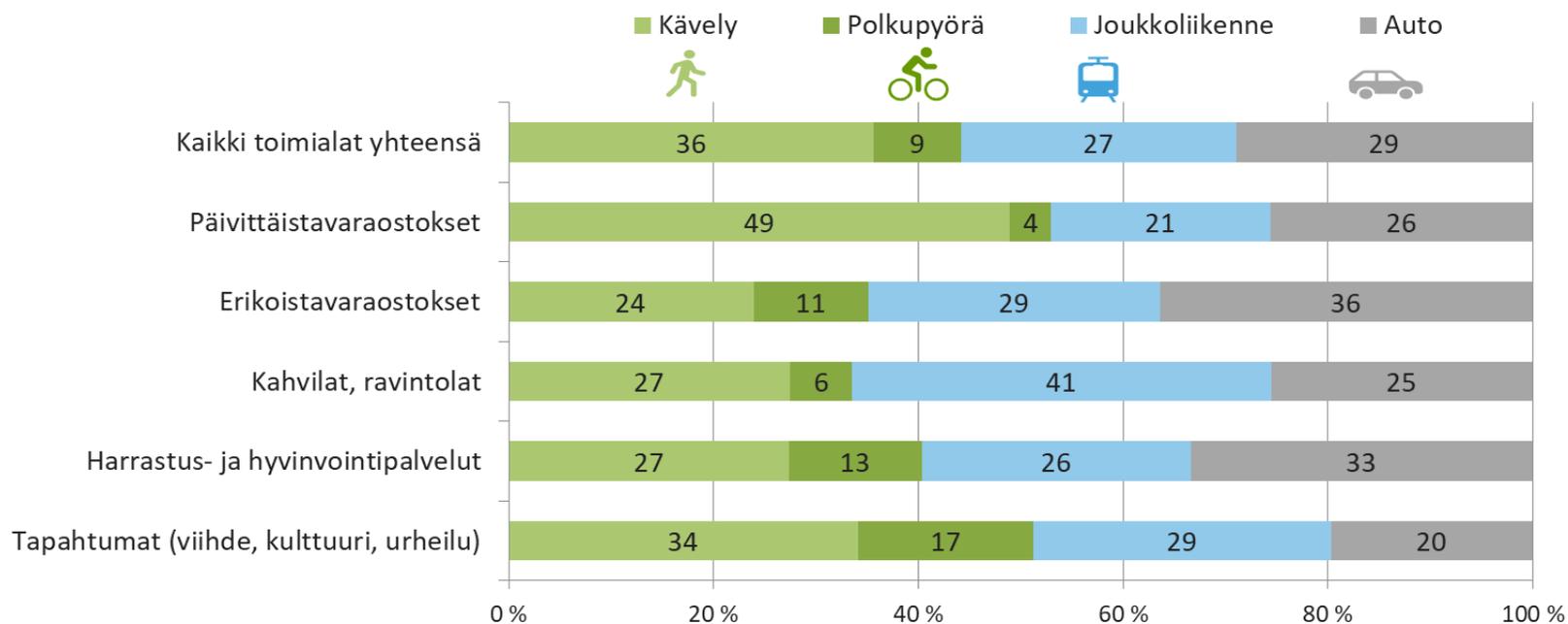

Esimerkissä vastaajan päivittäistavarakaupan asiointeja koskevat vastaukset tuovat joukkoliikenteellä 450 € vuodessa Tampereen keskustaan. Laskemalla kaikille vastaajille vastaavat vuosikulutusluvut kulutavoittain ja toimialoittain saatiin arvio Tampereen keskustaan virtaavasta kokonaiskulutuksesta sekä sen jakautumisesta kulutavoittain. Kyseessä on kuitenkin karkea arvio. Analyysi ei ota huomioon muun muassa sitä, että sama vastaaja voi vaihdella kuljetusvälineensä esimerkiksi vuodenajan mukaan.

Kuluttavan osuus toimialoittain

Kulutusmuotojen osuus Tampereen keskustaan suuntautuvasta eri toimialojen kokonaiskulutuksesta vaihteli. Kävelijöiden osuus painottui päivittäistavaraostoksissa. Pyöräilijöiden osuus oli suurimmillaan tapahtumissa. Joukkoliikenteen käyttäjien osuus korostui myös baarit ja yökerhot sisältävässä kahviloiden ja ravintoloiden kokonaiskulutuksessa. Autoilijöiden osuus oli suurimmillaan erikoistavarakaupassa sekä harrastus- ja hyvinvointipalveluissa.

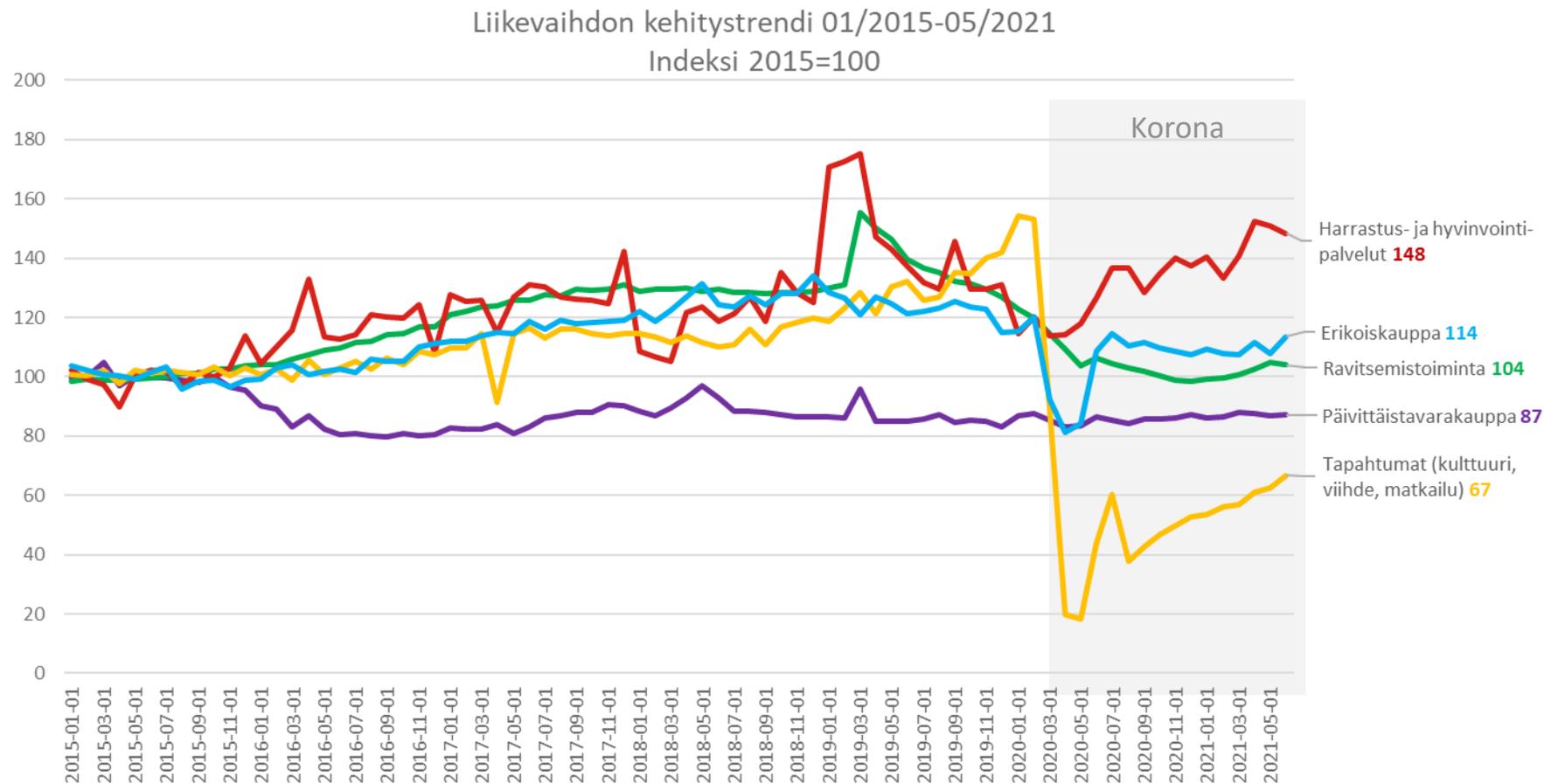
Kuluttavan osuus Tampereen keskustan kokonaiskulutuksesta toimialoittain

Kulutusmuotojen osuudet Tampereen keskustan kokonaiskulutuksesta poikkesivat selvästi Helsingistä, jossa 60-70 % kokonaiskulutuksesta tuli joukkoliikenteellä ja vain 8-18 % autolla.

5.2 Yritysten liikevaihdon kehitys

Liikevaihdon trendeissä näkyy selvästi korona-pandemian vaikutus. **Harrastus- ja hyvinvointipalvelut ovat kasvaneet lähes 50 % vuodesta 2015.** Hieman yllättäen ravitsemistoiminnan trendi on ollut laskusuuntainen jo kevästä 2019. **Voimakkaimmin korona on vaikuttanut tapahtumapalveluihin**, joiden liikevaihto romahti keväällä 2020.

Lähde: Tilastokeskuksen suhdannepalvelut

Keskusta asiointipaikkana

Kuva: Visit Tampere / Laura Vanzo

Arvosana Tampereen keskustalle

Tampereen keskusta sai enimmäkseen hyviä arvosanoja.

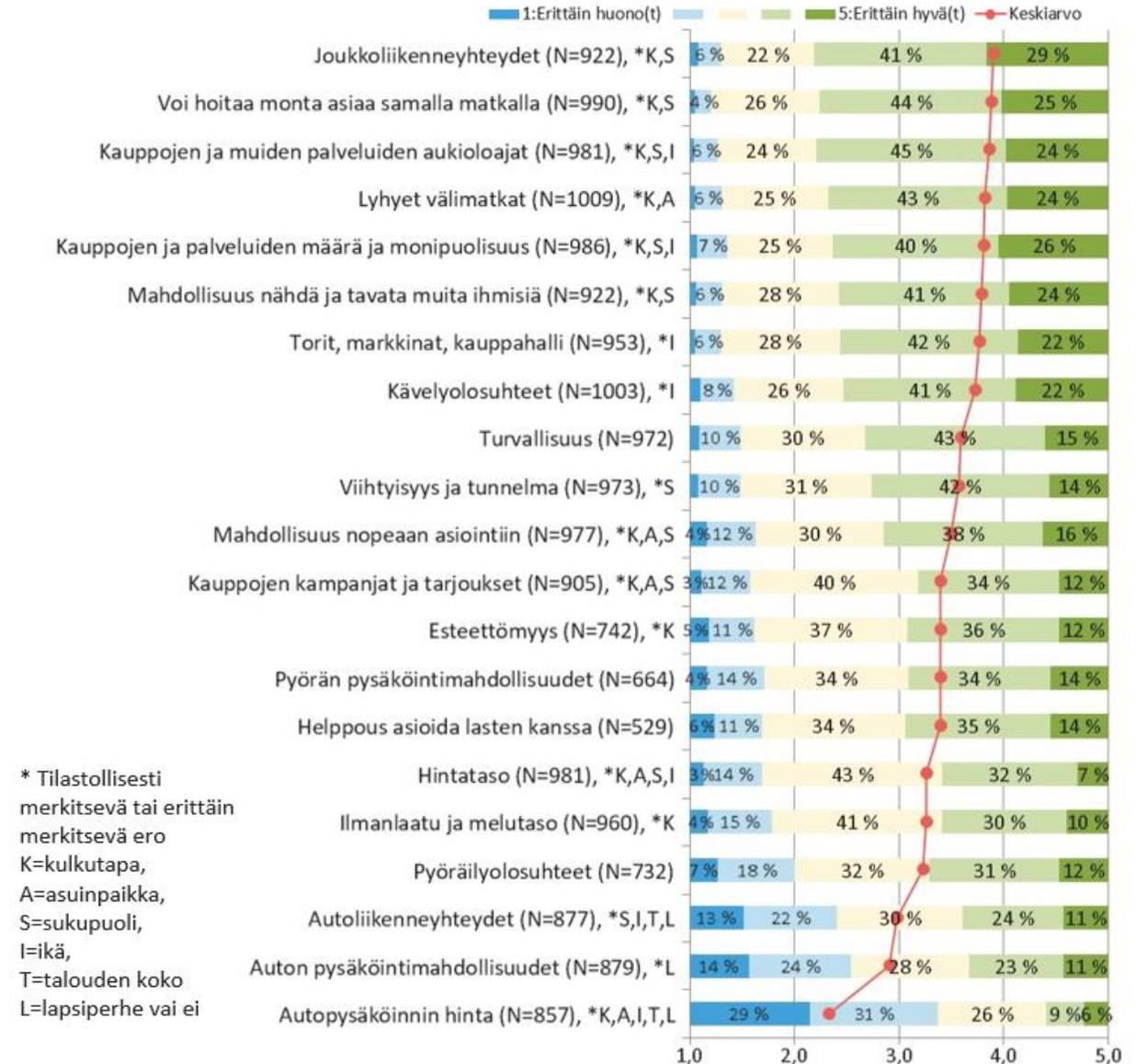
Myönteisimmät arviot Tampereen keskustalle annettiin joukkoliikenneyhteyksistä ja mahdollisuudesta hoitaa monta asiaa samalla matkalla. Myös kauppojen ja muiden palveluiden aukioloaikoja, lyhyitä välimatkoja sekä kauppojen ja palveluiden määrää ja monipuolisuutta pidettiin hyvinä.

Kielteisimmät arvosanat saivat pysäköinnin hinta, auton pysäköintimahdollisuudet sekä autoliikenneyhteydet. Vastaajat kokivat siis keskustan saavutettavuuden autolla huonoksi.

Keskustassa asuvat, naiset, lapsiperheet ja muuten kuin autolla yleensä liikkuvat antoivat tähdellä merkityissä asioissa keskustalle parempia arvosanoja kuin kauempana asuvat, miehet, yksin asuvat ja autoilijat. Nuoremmat arvioivat paremmiksi kauppojen ja palveluiden määrän, hintatason, autoliikenneyhteydet ja autopysäköinnin hinnan. Vanhemmat ikäluokat taas antoivat paremmat arviot toreille, markkinoille ja kauppahallille, aukioloajoille ja kävelyolosuhteille.

Kysyttäessä Tampereen keskustasta puuttuvia palveluja, yleisin vastaus oli, ettei Tampereen keskustasta puutu mitään. Muissakin vapaamuotoisissa vastauksissa lähinnä toivottiin tiettyjen palvelujen tarjonnan lisäämistä tai kehittämistä monipuolisemmaksi tai laadukkaammaksi.

Arvosana Tampereen keskustalle

Arvosanat ja asiointialueen valintakriteerit

Asiointialueen valintaan vaikuttavat eniten mahdollisuus hoitaa monta asiaa samalla matkalla, hintataso sekä kauppojen ja muiden palveluiden määrä ja monipuolisuus. Lisäksi arvostetaan hyviä kävelyolosuhteita, lyhyitä välimatkoja ja mahdollisuutta nopeaan asiointiin. Näistä Tampereen keskusta on saanut hyvät arvostukset hintatasoa lukuun ottamatta.

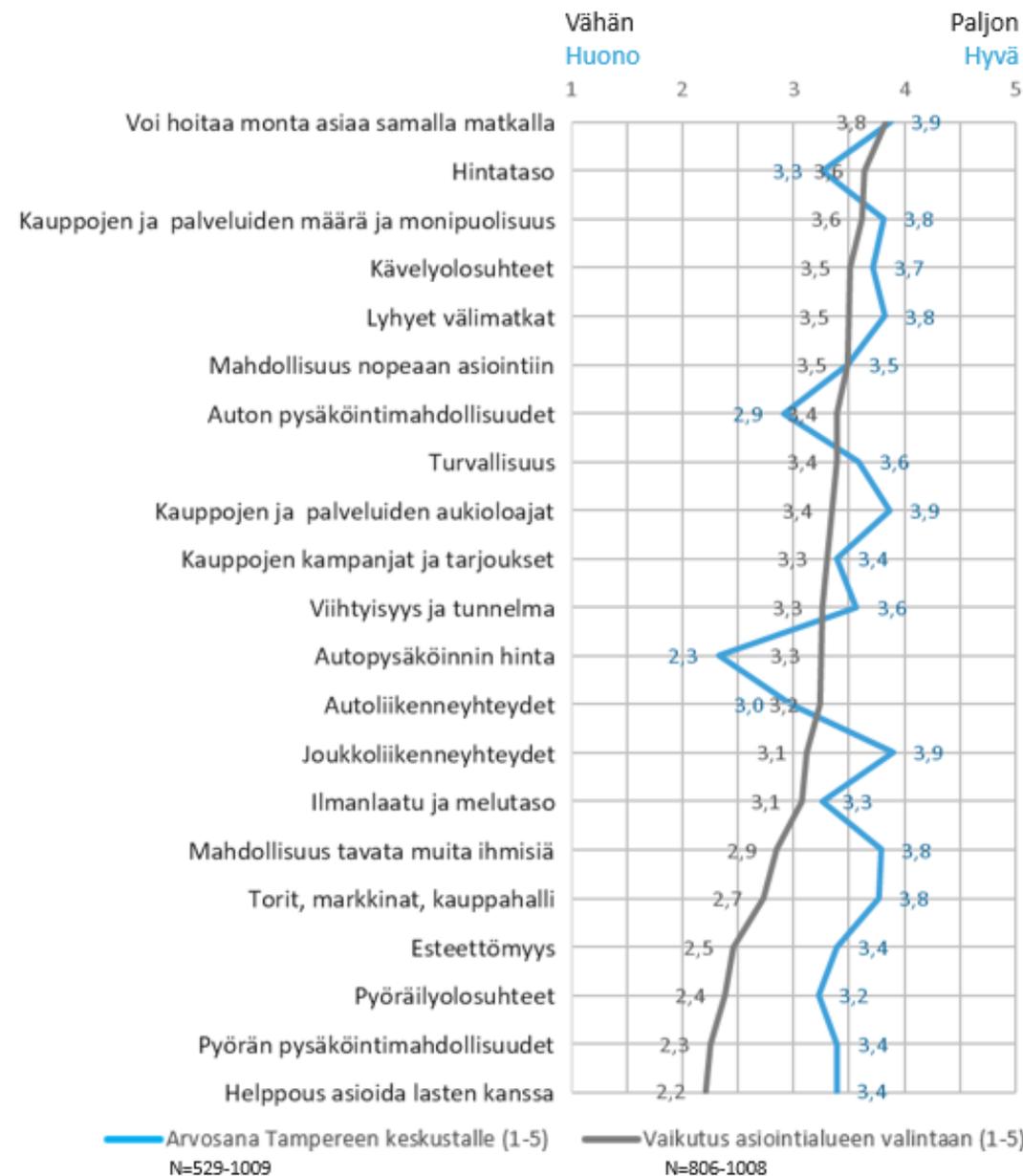
Valintakriteerin tärkeyttä heikompi arvostana Tampereen keskustalle on annettu hintatason lisäksi autojen pysäköinnin hinnalle ja pysäköintimahdollisuuksille sekä autoliikenneyhteyksille.

Tampereen keskustassa asuvat pitivät muualla asuvia tärkeämpinä lyhyitä välimatkoja, kävely- ja pyöräilyolosuhteita, pyörän pysäköintimahdollisuuksia ja esteettömyyttä. Muun Tampereen asukkaat korostivat joukkoliikenneolosuhteita. Kehyskunnissa taas arvostettiin enemmän hintatasoa, autoliikenneyhteyksiä, auton pysäköintimahdollisuuksia ja hintaa sekä helppoutta asioida lasten kanssa.

Yleensä autolla liikkuvat ja lapsiperheet korostivat autoliikenneyhteyksiä, pysäköintimahdollisuuksia ja -hintaa sekä helppoutta asioida lasten kanssa. Yksin asuvat painottivat joukkoliikenneyhteyksiä, kävelyolosuhteita ja lyhyitä välimatkoja. Pariskunnat arvostivat muita enemmän toreja, markkinoita ja kauppahallia.

Naiset painottivat miehiä enemmän turvallisuutta, kävelyolosuhteita, mahdollisuutta hoitaa monta asiaa samalla matkalla sekä palveluiden määrää ja monipuolisuutta.

Työkäiset ja heistä varsinkin 25-34-vuotiaat arvostivat nuoria ja eläkeikäisiä enemmän mm. mahdollisuutta hoitaa monta asiaa samalla matkalla, palveluiden määrää, monipuolisuutta, aukioloaikoja ja nopeaa asiointia. Torien, markkinoiden ja kauppahallin arvostus oli ainut, joka kasvoi iän myötä.

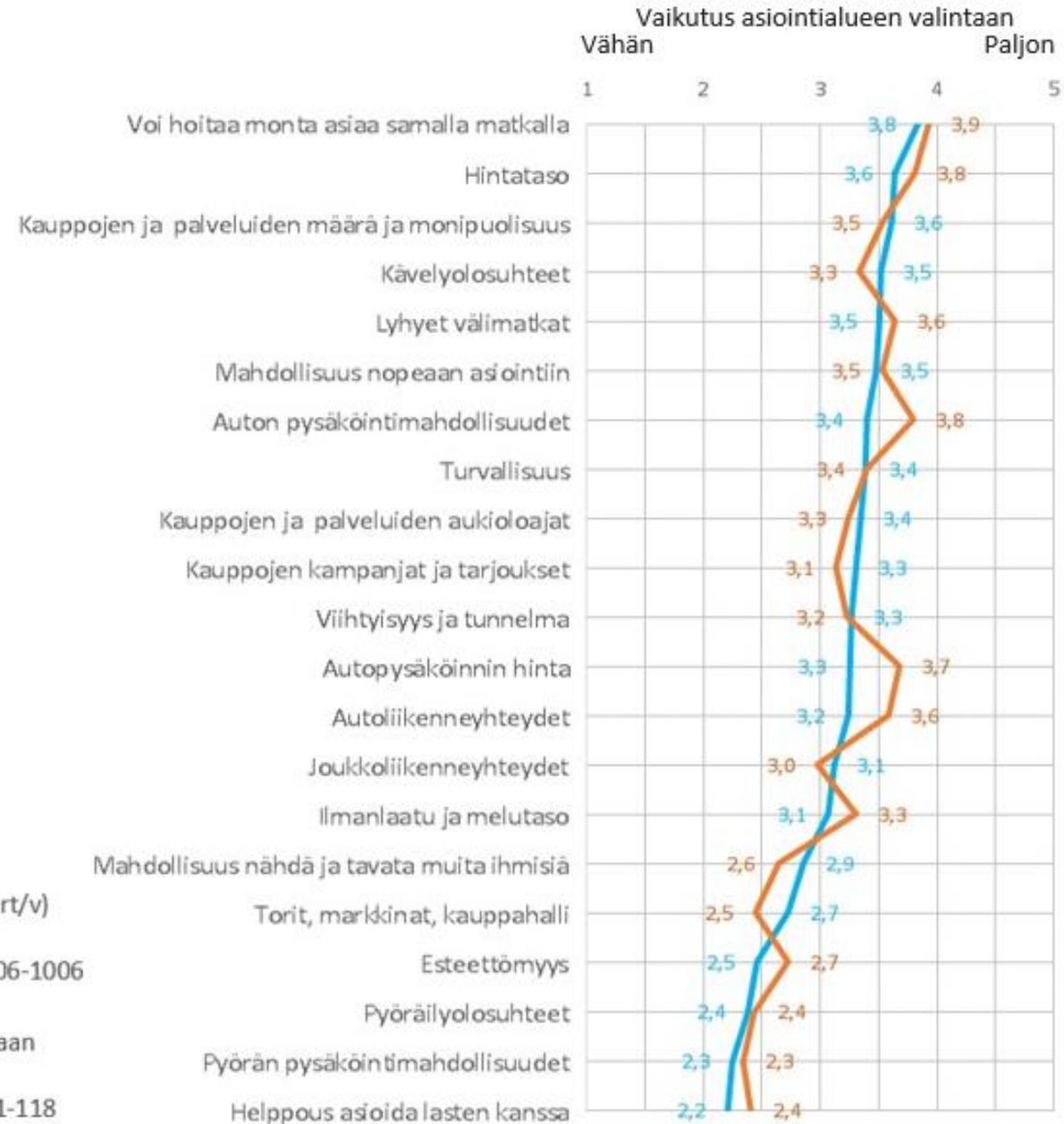
Harvoin ja usein keskustassa käyvien valintakriteerit

Suurimmat ja tilastollisesti merkitsevät erot ryhmien välillä oli auton pysäköintimahdollisuuksien ja hinnan arvostuksessa sekä autoliikenneyhteyksissä. Harvoin tai ei ollenkaan keskustassa käyvät pitivät näitä tärkeämpinä kuin useammin käyvät.

Usein keskustassa käyvät pitivät harvoin käyviä tärkeämpänä valintakriteerinä toreja, markkinoita ja kauppahallia. Harvoin käyvät taas arvostivat enemmän ilmanlaatua ja melutasoa sekä esteettömyyttä. Nämä erot olivat kuitenkin vain tilastollisesti melkein merkitseviä.

— Usein (vähintään 3 krt/v) keskustassa käyvien valintakriteerit, n=806-1006

— Harvoin tai ei ollenkaan keskustassa käyvien valintakriteerit, n=91-118

Tulevaisuuden muutokset

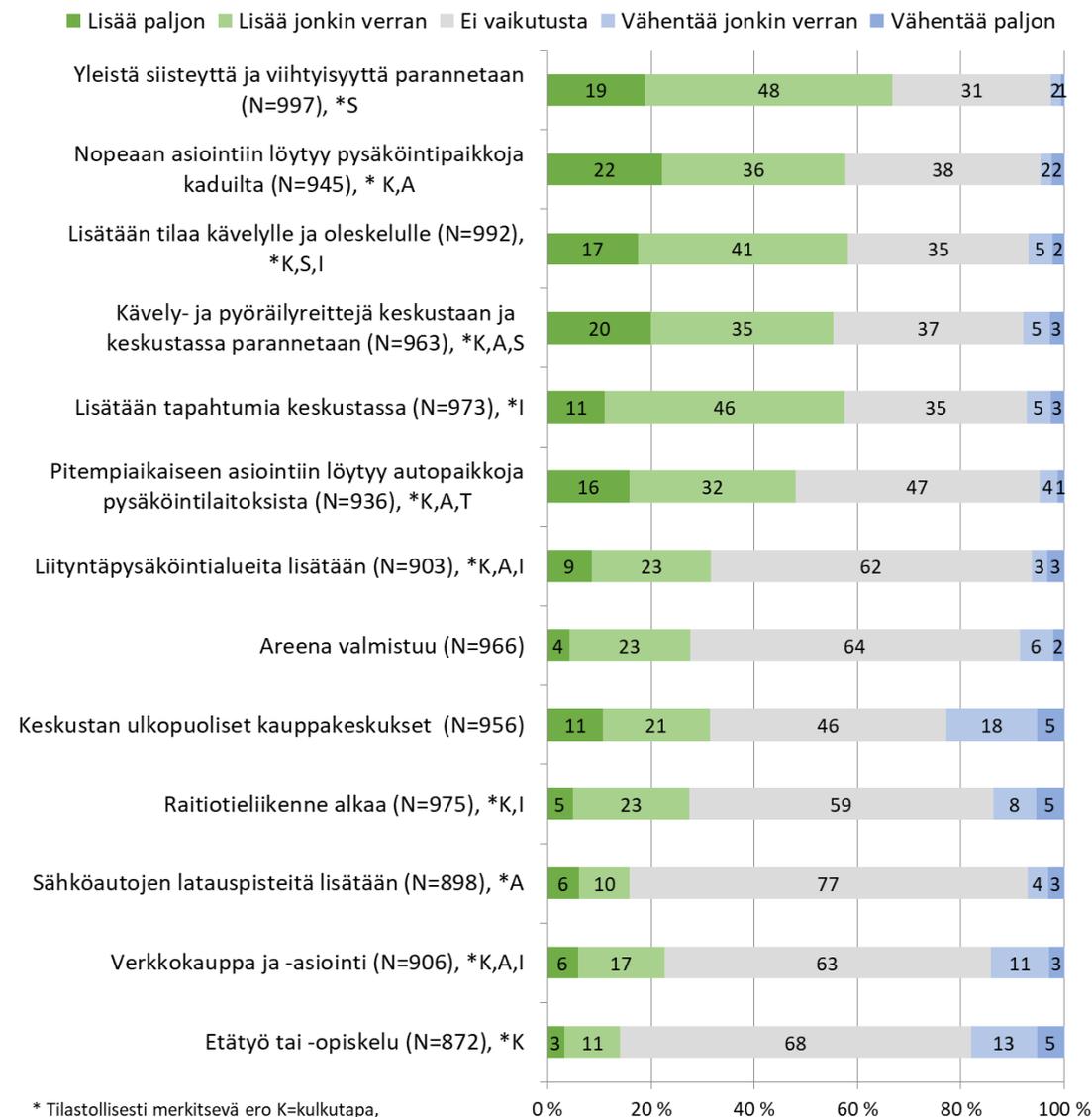
– vaikutus keskustakäynteihin

Keskustakäyntien määrää tai kestoa lisäisi eniten keskustan yleisen siisteyden ja viihtyisyyden parantaminen, nopean asioinnin kadunvarsipysäköinnin lisääminen sekä tilan lisääminen kävelylle ja oleskelulle. Viihtyisyyttä ja tilaa oleskelulle korostivat naiset, muut kuin autoilijat ja 25-34 -vuotiaat. Kadunvarsipysäköinnin lisäämistä toivat esille erityisesti autoilijat ja kehyskuntalaiset. Kävely- ja pyöräreittien parantaminen toisi keskustaan erityisesti naisia, pyöräilijöitä ja keskustassa tai muualla Tampereella asuvia. Tapahtumien lisääminen taas saisi keskustaan erityisesti 25-34 -vuotiaita. Autoilijat ja kehyskuntalaiset korostivat autopaikkoja myös pysäköintilaitoksiin.

Pääosa vastaajista (59-77 %) kertoi, ettei etätöillä, areenan valmistumisella, verkkokaupalla, sähköautojen latauspisteiden tai liityntäpysäköinnin lisäämisellä eikä raitiotieliikenteen alkamisella olisi vaikutusta heidän keskustakäynteihinsä.

Keskustakäyntejä vähentävää vaikutusta ilmaistiin vähän. Eniten käyntejä vähentäisi keskustan ulkopuoliset kauppakeskukset, etätö tai -opiskelu sekä verkkokauppa ja -asiointi.

Vaikutus käyntien määrään tai keston tulevaisuudessa

* Tilastollisesti merkitsevä ero K=kulutuspaikka, A=asuinpaikka, S=sukupuoli, I=ikä ja T=talouden koko

Yhteenveto ja päätelmät

Kuva: Visit Tampere / Laura Vanzo

Yhteenveto

Toteutus

Asukkaiden toimintaa ja näkemyksiä Tampereen keskustasta selvitettiin verkkokyselyllä. Vastaajina oli edustava otos Tampereen kaupunkiseudun asukkaita. Tausta-aineistoina käytettiin eri kulkutapojen liikennemääriä ja matkapuhelindataan perustuvia kävijämääriä keskustassa, keskustan seurantajärjestelmää sekä keskustan elinvoimalaskentaa ja yritysten liikevaihtotietoja.

Keskustassa käynnit ja kulkutapa

Valtaosa kävi Tampereen keskustassa vähintään muutaman kerran edellisen vuoden aikana, keskustassa asuvat viikoittain. Käynnin syynä oli useimmin ostokset sekä ravintola- ja hyvinvointipalvelut. Keskustassa käynnit ja keskustan liikennemäärät vähenivät koronan vuoksi. Voimakkaimmin korona vähensi tapahtumia.

Vastaajien yleisimmin arjessa käyttämä kulkutapa oli henkilöauto (45 %), mutta keskustan asiointimatkoilla käytettiin enemmän joukkoliikennettä (31-38 %) kuin yleensä arjessa (19 %). Keskustassa yli puolet käveli kohteesta toiseen.

Rahankäyttö ja kulkutapa

Tampereen keskustassa kulutettiin yhden toimialan tyyppillisellä asiointikerralla keskimäärin 41 €. Yhdellä kerralla käytettiin eniten rahaa erikoistavaroihin, mutta useimmin tehdyistä päivittäistavaraostoksista kertyi vuositasolla suurimmat summat.

Suurimmat vuosikulutusmäärät kertyivät jalankulkijoille, joilla kertakulutus oli pienempi, mutta asiointikäyntejä usein. Autoilijoilla taas oli päinvastoin: suurempi kertakulutus, mutta vähäisin vuosikulutus ja käyntien määrä.

Tampereen keskustaan suuntautuvasta kokonaiskulutuksesta 36 % kulki kävelen, 29 % autolla, 27 % joukkoliikenteellä ja 9 % polkupyörällä. Asiointimatkoja kävelevien osuus oli vain viidennes, mutta he toivat yli kolmanneksen keskustan kokonaiskulutuksesta.

Keskustan kokonaiskulutuksesta kävelijöiden osuus oli suurimmillaan päivittäistavaraostoksissa (49 %), pyöräilijöiden osuus oli suurimmillaan tapahtumissa (17 %), joukkoliikenteen osuus oli suurimmillaan kahvila- ja ravintolapalveluissa (41 %), sekä autoilijoiden osuus oli suurimmillaan erikoistavara-kaupassa (36 %), harrastus- ja hyvinvointipalveluissa (33 %).

Keskusta asiointipaikkana

Myönteisimmät arviot Tampereen keskustalle annettiin joukkoliikenneyhteyksistä ja mahdollisuudesta hoitaa monta asiaa samalla matkalla. Myös kauppojen ja muiden palveluiden aukioloaikoja, määrää ja monipuolisuutta pidettiin hyvinä. Kielteisimmät arvosanat saivat auton pysäköintihinta, pysäköintimahdollisuudet sekä autoliikenneyhteydet.

Asiointialueen valintaan vaikuttivat eniten mahdollisuus hoitaa monta asiaa samalla matkalla, hintataso sekä kauppojen ja muiden palveluiden määrä ja monipuolisuus. Näistä Tampereen keskusta sai hyvät arvosanat hintatasoa lukuun ottamatta.

Keskustan kehittäminen

Keskustakäyntien määrää tai kestoa lisäisi vastaajien mielestä eniten yleisen siisteyden ja viihtyisyyden parantaminen, nopean asioinnin kadunvarsipysäköinnin lisääminen sekä tilan lisääminen kävelylle ja oleskelulle. Viihtyisyyttä ja tilaa oleskelulle korostivat naiset, muut kuin autoilijat ja 25-34-vuotiaat. Autoilijat ja kehyskuntalaiset taas painottivat pysäköintipaikkoja.

Alustavia päätelmiä tuloksista

Asiointitutkimuksen 2021 tulokset auttavat Tampereen kaupunkia ja muita keskustan toimijoita kehittämään keskustan asiointiympäristöä entistäkin paremmaksi, elävämmäksi ja elinvoimaisemmaksi. Huhtikuussa toteutettu asukaskysely kuvaa asiointia ja liikkumista koronapandemian aikana, ennen raitiotietä ja Kannen areenaa.

Lisää monipuolisuutta ja tarjontaa

Tampereen keskustaa pidetään jo nykyisin hyvänä asiointipaikkana. Jopa koronapandemian aikana kaupunkiseudun asukkaat kävivät Tampereen keskustassa erittäin paljon, keskustassa asuvat viikoittain ja kehyskunnistakin kuukausittain.

Ihmiset tulevat mielellään Tampereen keskustaan, koska voivat hoitaa monta asiaa samalla reissulla. Tampereen keskustan valikoitumiseen asiointiympäristöksi vaikuttavat myös kauppojen ja palveluiden runsaus ja monipuolisuus sekä aukioloajat. Erikoiskaupan hyvä tarjonta vetää asiakkaita Tampereen keskustaan kauempaakin. Kauppahalli, torit ja markkinat houkuttelevat asiakkaita omaleimaisella tunnelmalla. Tätä asiointiympäristön monipuolisuutta ja moniarvoisuutta kannattaa edelleen edistää Tampereen kaupunkikeskustan menestystekijänä.

Saapuminen ja liikkuminen helpoksi

Keskustaan saavutaan asioimaan kaikilla erilaisilla kulkutavoilla, riippuen siitä mistä ja kuinka kaukaa tullaan. Suurin osa keskustassa asuvista liikkuu kävellen ja yli puolet kauempaa eri kulkuvälineillä saapuvistakin kävelee perille päästyään paikasta toiseen. Tulos suhteellisen tasaisesti kaikilla kulkumuodoilla keskustaan virtaavasta kulutuksesta tukee keskustan kehittämiselle aiemmin asetettuja strategisista tavoitteita. Näiden mukaan keskustan tulee olla kaikilla

kulkumuodoilla hyvin saavutettava, ensisijaisesti kävelijän ehdoilla kehitettävä ja kooltaan kompakti kaupungin ydin.

Keskustassa harvoin tai ei koskaan käyvät asioivat Tampereen keskustan sijaan lähempänä kotiaan. Useimmat heistä liikkuvat enimmäkseen autolla, joten vähäisen keskusta-asiointin perusteluissa korostuivat luonnollisesti autoilun ja pysäköinnin näkökulmat. Myös keskustassa käyneet antoivat heikoimmat arviot autoliikenteen yhteyksille ja pysäköinnille. Raitiotietyömaiden nyt valmistuessa on hyvä kertoa uudistuneen keskustan ajoreiteistä ja pysäköintipaikoista sekä lisätä toimia pysäköintipaikan löytämisen helpottamiseksi.

Elinvoimaa ja elävyyttä ihmisistä

Keskustan elinvoima ja elävyys perustuvat ihmisiin. Mitä enemmän ihmisiä keskustassa liikkuu ja mitä pitempään he keskustassa viiptyvät, sitä enemmän siellä on ostovoimaa. Elinvoimaa kaupungin ytimeen tuovat sekä keskustan asukkaat että siellä vierailevat. Keskustassa asuvat ovat tärkeä asiakasryhmä erityisesti päivittäistavara- ja ravintoloille. Keskustan elinvoiman ja palvelutarjonnan kehittämiseksi asukas pohjaa kannattaa edelleen vahvistaa täydennysrakentamalla sekä luomalla paikkoja uudelle asuntorakentamiselle keskustan läheisyydessä tai hyvien kulkuyhteyksien päässä.

Keskustan asukkaiden lisäksi monet tulevat kauempaakin keskustaan varta vasten vain oleskelemaan ja viettämään vapaa-aikaa. Tutkimuksen mukaan keskustassa kävijät arvostavat viihtyisää ja turvallista kävely-ympäristöä, keskustan lyhyitä välimatkoja ja tunnelmaa. He toivovat keskustaan lisää oleskelupaikkoja sekä parannuksia viihtyvyyteen ja siisteyteen. Keskustaa asiointiympäristönä kannattaa kehittää tältä pohjalta, inhimillinen näkökulma huomioon ottaen ja ihminen keskiössä.